

Vrtec Vrtec

1937-1938

VRTEC

VRTEC

Letnik 68

Štev. 2

Ob trgatvi.

Mesec oktober — mesec trgatve! Vseposod je živahno: v vinogradih, v zidanicah, na njivah in v gozdu. Naš poljedelec ima polne roke dela, da spravi grozdje, sadeže z njiv in deteljo iz gozda. Jesen je tu s svojimi bogatimi sadovi in človek, gospodar zemeljskih dobrin, ki mu jih je dal Stvarnik v zakup, jih spravlja v žitnice, da bi imel dovolj zaloge v času, ko mu zemlja ne bo rodila.

Moji mladi prijatelji, vaš jesenski čas je vaša mladost. To je vaš čas zbiranja zakladov in spravljanja v žitnice. Delajte marljivo za kasnejši čas, ko ne boste več mogli sprejemati, ko bodo vaše gibčne sile potihnile in bo sneg pokril vašo glavo...

Mesec oktober — mesec rožnega venca! Mesec skrivnosti našega odrešenja po Mariji, Marijin mesec! Kako Cerkev časti Marijo: spomladi ji je posvetila najlepši mesec šmarnic in lilij, jeseni mesec trgatve in spravljanja v žitnice. Mesec rojstva lepe Vesne in mesec sadoov matere narave ji je posvetila. Kako lepo, kako značilno!

Dragi čitatelji, tudi vi ji posvetite vse svoje delo ob začetku šolskega leta pa vse do Vidovega dne! Ob premišljevanju skrivnosti rožnega venca naj poteka vaše šolsko leto, da bo tako peljala vaša pot po Mariji k Jezusu.

9. oktober: — Žalostni dan v zgodovini naše mlade države. Tretjo obletnico marsejske tragedije obhajamo letos na ta dan, tretjič se spominjamo dne, ko je kralj Aleksander I. Zedinitelj dal sooje življenje za mir in spravo med evropskimi narodi.

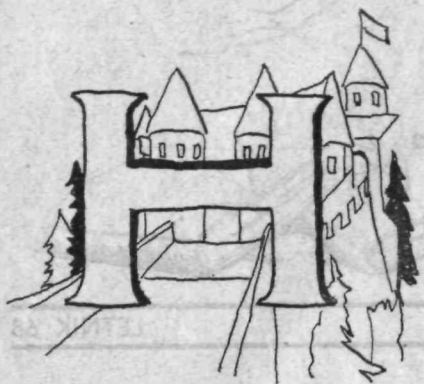
Predragi, sklenite ob ti žalostni obletnici, da boste vedno stali v prvih vrstah borilcev za mir, kajti le v miru bo lepo uspevalo kulturno življenje sodobnega človeka!

F. J.

Tonca iz lonca.

Nenavadna zgodba iz starih časov.

2.

o, zdaj je Tonca na konju, čeprav ga nima. Rešen je, sam se je rešil. Gozdulja naj se le obriše pod nosom, ne dobi ga več v svoje krempljaste roke, ne! Samo kam naj se obrne in kam naj gre? Po stezi? Seveda, po stezi. O, le da bi ne srečal Gozdulje! Nji bi že ušel in se skril v grmovje, a Črnin bi ga zavohal in ga zgrabil kakor zajca in ji ga prinesel. Ne, po uhojeni stezi, ki pelje proti vasi, zdaj ne kaže iti. Po oni drugi pojde, ki pelje v gozd. Ko zaide sonce in bo že mrak, se po ovinkih vrne domov. Kje je bil, ga bosta vprašala mama in očka in vse

jima pove po resnici. Nič ne bosta huda nanj, še vesela bosta. Na Gozduljo pa bosta huda, ker je natresla medenk pa še njega odnesla. Nikdar več ne bo smela mimo njihove hiše. Prav je, da ne bo smela. Če bi smela, bi gotovo pazila, da dobi njega samega doma. Stekleničici bo pogrešila in pride nadenj, da ju mora vrniti, ker drug ni bil v koči, da bi ju vzela. Da naščuva Črnina nanj, bo grozila. In moral bi stekleničici vrniti. Kako naj pride potem v grad, da bi ga nihče ne videl?

In Tonca je sklenil, da ne pojde domov, tudi po ovinkih ne. Prost je in v grad mora priti, da se bo postavljaj, ko se vrne.

Krenil je na stezo, ki je peljala v gozd. Po stezi je skakal rumenokljuni kos in iskal hrane. Vsakotoliko je postal, pobrskal in zvedavo pogledal, kaj bi bilo dobrega, ter kavsnil po črvu ali hrošču. Tonca je vedel, da se ptiči človeka boje in da pred njim zletijo. Samo če bi imel sol in bi jo dal ptiču na rep, bi ga lahko ujel. Tako je slišal doma, poskušal pa ni.

»Ta kos je pa kaj priljuden, nič se me ne boji!« je pomislil Tonca, ko je prišel do črnega ptiča, ki je nemoteno dalje stikal za hrano.

Tonca je obstal in gledal.

»Kaj, če bi ga ujel?«

Sklonil se je. Kos je veselo brskal, Toncu je utripalo srce. Previdno in počasi je z obeh strani približeval roki kosu in se čudil, da ga ni še opazil in zletel.

»Zdaj bo moj!«

In res ga je imel že v rokah. Kos je po svoje vzkriknil in klical na pomoč. Po grmovju so vsi ptiči oživali in prestrašeno prileteli gledat, kaj je. Nič niso videli drugega kakor kosa v zraku, ki ne more nikamor. Samica, ki je priletela z gnezda, se je zagnala prav v Tonca in obsedela na roki poleg ujetega samca in ga skušala rešiti, čivkajoč na vse pretege z njim vred.

Tonca je prvi trenutek kar strmel in zijal, potem pa se mu je posvetilo.

»Revček, nič se ne boj, saj te izpustim. Vidiš, samo pobožam te, potem pa boš zopet lahko mirno iskal črvov in hroščev,« je tolažil samca,

ker samica je ob prvi njegovi besedi odletela. »Pozabil sem, veš, da sem neviden, ker sem kanil na roko kapljico iz Gozduljine male stekleničice. Dobro, da si mi prišel na pot in sem te ujel! Zdaj vem, da me nihče ne vidi. Tudi Gozdulja bi me ne mogla videti in Črnin gotovo tudi ne, ko me še ti ne vidiš, ki te imam v rokah. Zdaj se nič več ne bojim, zato se tudi tebi ni treba bati. Tako, le

zleti in bodi vesel kakor bom jaz, ki grem zdaj lahko, kamor hočem ...»

Tako je govoril Tonca in izpustil kosa, ki je veselo odletel v bližnji grm, kjer sta s samico še nekaj časa opozarjala na nevidno nevarnost, potem pa utihnila in v gozdu je bilo med ptiči konec vznemirjenja.

Tonca je šel po stezi. Tam, kjer so bili posekali gozd, je rastlo na desni in levi malinje. Lepo rdeče maline so tako prijetno dišale in se ponujale nevidnemu junačku, naj vendar seže po njih. In jih je začel mimogrede trgati in jesti. Dobre so bile, skoraj boljše ko medenke. Za spremembo si je privoščil tudi jagod in še borovnic. Kar prav je bilo, da ga je vodila steza čez poseko med malinjem. Najedel se je, povečerjal je, zakaj sonce se je že nagibalo za gore. Dolge sence je videl pred seboj in med njimi zadnjo svetlobo, ki je še prodirala v gozd. Tu je bila okrogla, kakor veliki zlatniki, tam mrežasta, spet drugod kakor bi peljala zlata steza med tihimi debli preko rahlega mahu v sama nebesa.

Ko se je vzbudila Toncu ob svetlobnih kolobarčkih misel na zlatnike, o katerih je slišal doma govoriti kakor o največji sreči, je sklenil poskusiti tudi z drugo stekleničico, ali res uresniči vse, kar bi želel. Če bi se kolobarčki spremenili v prave zlatnike, bi jih pobral in imel srečo.

Ko bi se vrnil domov, bi zlatnike dal očku in očka bi bil vesel. Tudi mama bi bila vesela. To bi gledala! Takega bogastva pa še ni bilo pri hiši, bi rekla. In Tonca bi se tudi smehljal in bi rekel, da jima prinese take sreče, ki ji pravita bogastvo, lahko toliko, da napolnita z njo skrinjo. In bi šel pod medenko, ko bi sijalo sonce skozi vejevje in listje, in vse kolobarčke bi spremenil v zlatnike. Ali bi jih mama pobirala rajši ko medenke? Če so tako sladki in dobri, bi jih Tonca še zdaj jedel, čeprav po malinah ni kar nič več lačen ...

Segel je po večji stekleničico, jo odprl in skrbno kanil tri drobne kapljice na tri kolobarčke. Ko je mašil stekleničico in jo spravljaj, je gledal obenem na kolobarčke. Nič se niso spremenili. Prav tako lepo rumeni so bili kakor prej. Skoraj je dvomil, da bi se bili spremenili v zlatnike. Sklonil se je in pobral vse tri.

Taki da so zlatniki? Trdi so. Gotovo niso še zreli. Pa saj tudi mendenke niso vse mehke, dobre so pa le. Mehke izbira samo mama, ki nima tako trdnih zob. Kaj, če bi enega poskusil? Strupeni nemara niso. Če bi bili strupeni, bi doma ne govorili tako spoštljivo o njih in bi si jih ne želeli. Kako so ga svarili pred mušnicami, ki so strupene. Če bi jih jedel, so rekli, bi umrl. Pred zlatniki ga pa niso svarili...

Tonca ni več premišljal, zlatnik je dal v usta, da zasadi vanj svoje zobke. Res je to storil, a zobki so zaškrtali ob zlatniku, da ga je pri priči vrgel iz ust in se skremžil.

»Nak, zlatniki pa niso dobri! Le kako, da si jih mama in očka tako želita? Nemara jih pa ljudje ne jedo in jih rabijo za kaj drugega? Spravim jih, da napravim z njimi komu še veselje, ko jih sam ne morem jesti in ne vem, kaj naj bi počel z njimi,« je glasno modroval, pobral zlatnik, ki ga je bil vrgel iz ust, in potem vse tri spustil v žepek. Zažvenketali so, kakor bi se veselo pozdravili in bili zadovoljni, da so spet skupaj in lepo skriti.

»Dobri niso, glas pa imajo prijeten!« je ugotovil Tonca in je vtaknil roko v žep in ga je tresel, da so zlatniki kar naprej žvenketali. Tako si je delal kratek čas, poslušal žvenketanje in ugibal, kaj naj pomeni.

»Res, rad bi vedel, kaj po svoje govorijo!« je želel in da bi bolje slišal, je pobežal z desnim kazalcem v desno uho, nato pa spet tresel žep. Prst je bil nemara še moker od čarovne tekočine, pa je poostril Toncu sluh, da je vse bolj tenko slišal in razumel skrivnost zlatnikov.

— Zlat, zlat, zlat,
kdor nas ima, je bogat!

— Denar, denar,
je sveta vladar!

— Hi, hi,
a denarja se drži kri!

Kar sta povedala prva dva, je Tonca razveselilo, ob besedi tretjega se je pa zgrozil in je že mislil vreči vse tri zlatnike v grmovje, a jih je le obdržal, ko je pogledal in videl, da njegovi niso krvavi.

Tako je Tonca šel in šel in poslušal zlatnike, ki so mu tudi peli, koliko dobrega lahko napravi z njimi, kdor ni trdega srca in jih prav obrne. Zase lahko z njimi skrbi in si nakupi vsega, kar potrebuje, še bolje pa stori, če pomaga bližnjemu, ko ga vidi v potrebi. Tako delo je dobro delo in sam Bog ga zapiše z zlatimi črkami v knjigo življenja, ki jo bo bral ob sodnem dnevu.

Tonca je sklenil, da ne bo trdega srca in da bo vsakemu pomagal, če bo le mogel. Zakaj bi pa ne pomagal in ne koristil bližnjemu, če je v nesreči? Če se mu godi tako slabo, kot se je godilo njemu samemu, ko sta ga pestila grda Gozduja in še grši in zlobnejši Črnin? Res, prav vsakemu bo pomagal, kadar se mu bo nudila prilika.

once je zašlo in v gozdu je bilo vedno bolj temno. Ptički so obmolknili; vse bi bilo tiho, tako grozno tiho, da bi Tonca skoprnel, če bi se ne vzel od nekod večerni veter, ki je razgibal vrhove dreves. Drevesa so prej molčala, zdaj pa so zašumela, kakor bi jih bil veter spomnil, da morajo hvaliti Boga, ki prižiga na nebu svetle zvezde in pošilja med nje luno, da se smeji zemlji, ko jo noč objame in zaziblje v sladko spanje in prijetne sanje.

Tonca je hodil in hodil, in ko ga je pot utrudila, je obstal pod staro smreko in sedel.

»Nič več ne pojdem nocoj naprej. Tu je mah, na mehko ležem in zaspim kakor doma v postelji. Ko se zdani in bo spet svetlo, se zbudijo ptički in bodo peli. Gotovo ne bom tako trdno spal, da bi jih ne slišal. Takrat vstanem in potem pojdem, dokler ne pridem iz gozda v grad.«

Tako je pomislil Tonca in res legel.

»Mama me doma pokriža, ko me spravi v posteljo,« se je spomnil. In se je sam pokrižal.

»Tonca, zdaj pa lepo zaspil!« si je ukazal z materino besedo, ki jo je vsak večer ponavljala, ko je odhajala od njegove posteljice.

Zapr! je oči in začel globoko dihati, kakor je doma hotel prepričati mater, da spi. Toliko časa je tako dihal, da je pozabil, kje je, in resno zaspal. Pa ni spal mirno. Obračal se je in ječal.

»Ne, ne!...« se je branil v sanjah. Ali se je upiral hudobi, ki ni pozabila nanj, ali ni maral z Gozduljo in Črninom, ki bi ga rada spravila spet v črno koč, ali je tako prosil očeta in mater, da bi ga ne tepla, ker ni ostal doma?

»Oho, oho!« se je tedaj oglasilo v stari smreki, kakor bi se kdo neznanško začudil, da sliši človeški glas, a nikogar ne vidi.

»Te ujem, te ujem!« je rezko zaklicalo nekod iz gozda in ponavljalo grožnjo vedno bliže in bliže.

Za trenutek se nihče več ne čudi in nihče več ne grozi.

Tonca se več ne obrača in tudi ječi ne. Ubrani se je hudobe, Gozdulje in Črnina in oče in mati sta mu prizanesla.

»Oho, oho!...«

Ali komu ni prav, da Tonca mirno spi? Mar ni komu prav, da se je otesel hudobe in Gozdulje in Črnina in da šiba ni zapela?

Da more biti kdo tak!

»Te ujem!... Te ujem!... Te ujem!...«

Nič več ni grozilo od daleč, nič več se ni bližalo, v smreki se je oglasilo tako ostro in zategnjeno, da bi moral gluhi slišati, če bi ležal namesto Tonca v mehkem mahu.

Tonca ni bil gluha.

Ob prvi grožnji se je zbudil, pogledal v smreko, videl v njej dva čudna ognja, planil pokonci in jo ob drugi in tretji grožnji že ubiral izpod drevesa groze, kar so ga nesle noge.

»Te ujem, te ujem!« je klicalo za njim, a s smreke se ni zganilo.

»Samo grozi,« je pomislil Tonca in se oddahnil, a da bi ugibal, kdo ga straši, ni utegnil, zakaj obstal je kakor odrevenel in strmel v novo grozo.

Iz teme je prišel v prečudno svetlobo. Pred seboj ob strani je zagledal bele pečine in med njimi je bilo tako svetlo, kakor bi gorelo iz neznanskega brezna.

»Pekel?« se je strahoma vprašal in trepetajoč čakal, kdaj se iz globeli med pošastnimi skalami prikažejo hudobe in planejo po njem ter ga odnesejo v grozni ogenj, kjer bo moral trpeti za tistih pet grehov...

Luna, ki je prav takrat prišla tako visoko, da je obsvetila čeri in globel in jo napolnila s svojim skrivnostnim sojem, se je hudomušno smehljala in čakala, kaj napravi Tonca.

Tonca ni videl, kako se mu luna smeje, samo v prečudno svetlo globel med skalami je gledal in bil ves kakor uročen, da mu ni prišlo niti na misel, da bi poskusil bežati.

»Joj!« je tedaj dahnil in neznanski strah ga je vrgel na kolena in je sklenil roke, da bi še zadnji trenutek skesan prosil Boga milosti.

Tri, štiri sence je zagledal v goreči globeli, ko da jih je bruhnil pekел iz svojega dna. Grozne so bile, v rokah so imele vile, votlo je odmeval njih glas in krohotale so se.

»Joj, joj, z vilami gredo pome! Hudobe me vidijo, čeprav sem se omočil s tistimi kapljicami... Neviden sem samo za ljudi in živali... Proti meni so zavili!... Z vilami me kar od tu vržejo v peklenko brezno... Joj, joj!...«

Samo mislil je tako Tonca, govoriti si ni upal. V zadnjem trenutku se je pa le toliko opogumil, da je omahnil pod nizek grm in tam koprnel in čakal bridkega konca.

Sence so se bližale.

Tonca v svojem groznem strahu ni slišal, da so obute.

»Nič ne bo nocoj! Ta neumna luna preveč sveti!«

»Preden pridemo do gradu, bo že za goro, nič se ne jezi!«

»Če ne bomo mogli nocoj v grad, si pa vse lepo ogledamo in pripravimo za drugič, ko bo pripravnejša noč.«

»Glavar ne bo zadovoljen!

»Če se njemu že tolikokrat ni posrečilo, kako naj se nam, ki nismo tako zviti kakor on?«

»Da je le tudi mi ne izkupimo! Roke ne bi maral pestovati kakor glavar, ki ne more že tri tedne z njo ganiti. Hudó so ga usekali!«

»Pa mu ni nič mar. Za očeta bi si dal odsekati obe roki, samo da bi ga rešil.«

Tako so govorile sence, ki niso bile sence, mimo grma, pod katerim je koprnel

Tonca. Ob njihovih besedah je sklepal, da niso hudobe. Videl je, da tudi vil niso imeli v rokah. Bili so ljudje in gorjače so imeli.

»Hvala Bogu!« je po dolgem spet glasno spregovoril in gledal za čudnimi možmi, ki so izginili v gozd.

In potem se ni več bal. Spet je pogledal med skale. Še je bilo v globeli med njimi vse čudno svetlo, kakor bi bilo polno žerjave, a Tonca je zdaj vedel, da ni pekel, da le luna tako sveti. Prej je videl pekel, ker se je bal. Ali mu ni nekoč rekla mama, da ima strah velike oči? In ko jo je vprašal, kakó velike, mu je povedala, da vidi, kdor se boji, tudi take stvari, ki jih ni. In takrat mu je tudi povedala, kakšen je strah. V sredi je votel, okoli kraja ga pa nič ni! Če bi ne bil vsega pozabil, bi se v gozdu ne bil bal. Zdaj se ne bo več.

»Na grad gredo,« se je nato spomnil črnih mož. »Škoda, da se nisem oglasil in jih prosil, naj me vzamejo s seboj! Že nocoj bi bil med grajskimi, jutri pa bi se lahko vrnil domov in povedal, kod sem hodil in kaj sem videl. Pa saj pojdejo še drugič, ko ne bo lune! Takrat pojdem gotovo z njimi! Ali pa z glavarjem. O, glavarja moram poiskati! Revez je, roka ga boli. Ali so mu jo hoteli na gradu z mečem odseči? Da so tako hudobni ljudje? Vse mi bo povedal, ko ga najdem. Daleč ne bo. Oni možje so prišli tam doli izpod skal. Pod skalami imajo hišo. Zdaj se nič več ne bojim, kar grem!«

In Tonca je šel po skalah in prišel na uhojeno stezo in po njej v globel med pečinami. Sredi globeli je obstal in pogledal po pečeh. Videl je, da stoji na onem mestu, katerega je gledal prej od zgoraj in se mu je zdelo, da je pekel. Kar zasmeljal bi se, a se je premagal, ker ni hotel, da bi ga kdo slišal.

Steza je držala iz globeli pod visok rob, ki se je kakor odsekan svetil v mesečini.

»Oho, oho!«

Visoko iz skalnega čela se je spet nekaj začudilo. Ali se je čudilo Toncu, ki se nič več ne boji in si upa sredi noči med grozne skale, kjer domujejo hudi roparji?

Tonca je bil res pogumen.

»Oho, oho!« je glasno oponašal čudni glas in izvabil iz čela — uharico, ki je priletela na nizko skalo in gledala, kje je tovarišica, ki se ji je oglasala. Kakor dve lučki so se ji svetile oči...

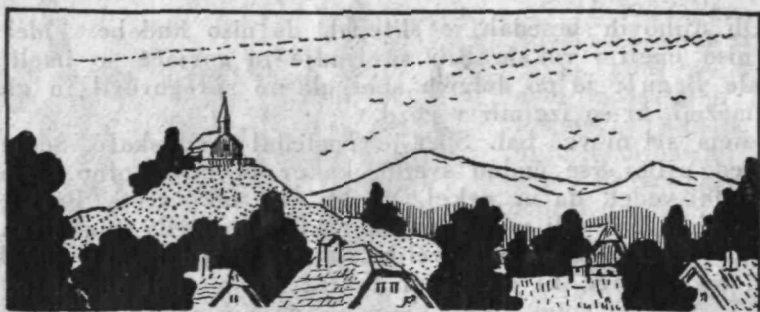
»Te ujem, te ujem!« je zagrozilo tedaj spet ostro v noč Toncu visoko nad glavo in ko je pogledal, je videl, kako je švignil velik ptič v čelo.

Tonca se ni več bal groznje, pogumno je šel po stezi pod rob in pripeljal ga je pred veliko votlino.

»Tu notri morajo biti doma tisti možje in njih glavar!« je menil in vstopil v votlino, v kateri je bilo temno kakor v Gozduljini koči. Šel je naprej in naprej in ko je že dolgo hodil, se mu je zazdelo, da postaja svetleje... In je še bolj pogumno stopil in ko je zavil okoli visoke skale, ki se je dvigala do stropa, je obstal. V kotu je gorel ogenj in za ognjem je sedel mlad mož z obvezano roko.

(Dalje.)

Emanuel Kolman:

Jeseni.

Topli petrič, kam
ob ti uri nočni?
— V temni kraj h goram,
v sinji door polnočni.

Tam v samoti vile
rajajo otožne,
ko v dolinah trate
venejo jim rožne,

ko oblaki od povsod
trumoma droijo —
vile rajajo,
vile tam ihtijo.

Pojdem, da jih vidim
in da poslovim se —
tukaj hladnih sap,
mrzlih dni bojim se. —

Viktor Pirnat:

31. oktober 1918.

»Kje so dnevi naše slave,«
tožil je predbojni rod,
»bol objema nam dobrave,
tujec krut nam je gospod!
Kje je naših dedov sila,
kje brodov je naših moč,
mar nas mati je rodila
za nasilja plamen žgoč?!«

Doignil se je svet v tečajih,
se pretresel v drobovje,
zdrobil suženjstva okovje,
ni se ustavil v tihih gajih:
zaplamtele so dobrave,
zarohnelo je valovje,
zabobnelo je brodovje
za svobodo majke Slave...

Zmagoslavno poigrava
sel jesenski se v višavah,
nasmejana je narava,
jambori so vsi v zastavah.
Tuje barve v mokro tmino,
naše k soncu v višino:
modra,
sila jadranskih voda,
up in volja nam srca;
bela,
naših duš svečan polet,
lepših dni svetel obet;
rdeča,
naših žil plamteča kri,
ki ljubezen v nji živi.

Plapolaj, trobojka, večno,
vodi ljudstvo svoje srečno!

Hudičev most pod Velikovcem.

(Ob obletnici plebiscita na Koroškem.)

V Dravi pod Velikovcem leže mogočne skale, ki jim ljudstvo pravi »hudičev most«. Ta nenavadni »most« leži med vasjo Vináre v šentpetrski župniji pri Velikovcu in med vasjo, z imenom Priblavas v župniji Doberlavas v Podjuni.

O nastanku tega mostu pripoveduje ljudska pripovedka: V starem, davno minulem času je bila v nekem kraju pri Velikovcu v Slovenskem Korotanu lepa romarska cerkev, h kateri je mnogo ljudi romalo na božjo pot.

Na neki velik praznik je zopet prišlo mnogo sto ljudi v to cerkev, pobožno so molili pri sv. maši in vsak je izročal Bogu svoje težave.

To je jezilo hudobca. Razjarjen zaradi pobožnosti romarjev je iztrgal iz Pece v Karavankah nad Podjunsko dolino mogočne skale in jih je navalil pred cerkvene duri omenjene romarske cerkve. Ko je bila pobožnost pri kraju, so hoteli ljudje iti iz cerkve, pa niso mogli. Vsi poskusi, da bi odprli duri, so bili zaman. V svoji stiski so prosili Boga za pomoč. Ljudje so molili, duhovnik pa je med zvonjenjem zvonov poskropil zaprte duri z blagoslovljeno vodo.

Zunaj se je zaslislalo strašno razbijanje in preklinjevanje. Duri so se odprle in v cerkev se je posmejalo modro nebo. Verniki so se usuli iz cerkve in so videli, kako je hudič, držeč v krempljih velikanske skale, bežal dol proti Dravi. Ko je bil sredi Drave, je izpustil skale, potem pa je izginil. Te skale ležijo še zdaj v Dravi in delajo mogočen most, preko katerega bučeče šumijo valovi. Eno veliko skalo pa je pustil hudobec sredi polja pri vasi Podjuna; ta skala leži še danes tamkaj. Vas Podjuna leži na vznožju Svete Heme, nad 800 m visokega hriba, ki se dviguje nad podjunskim poljem.

Sredi Drave je pustil hudobec ozek prehod. Kogar izmed vas veseli, da se pelje s splavom skozi, naj poskusi. Komur pa začne srce utripati, če pomisli na vraga in na njegovo delo tukaj, ta naj pa vožnjo rajši opusti.

Drava pod Velikovcem.

Visok obisk v Zaplankah.

I.

Žabarjev Pepe iz Zaplank je eden od tistih, ki jih je veliko na svetu. Domača hiša te ne more rediti, hajdi po svetu, nemara bo nekje le kaj lepše sonce sijalo. Saj je Pepe jokal, ko se je poslavljal iz Zaplank — in kdo bi ne, če bi bil še tako majhen, kakor je bil Pepe takrat, ko je zapustil svojo rodno vasico. A vse solze niso pomagale, Pepe je moral od doma in sam ata župan Teleban so ga tolažili, da je v svetu vse lepše kakor doma in da se bo kot gospod vrnil domov.

»Zbogom, ljubljene Zaplanke, večno vas bom nosil v svojem srcu... Naj te Bog ohrani in mene tudi, zbogom, ata župan, in nikar me ne pozabite!«

Tako se je torej Žabarjev Pepe poslovil od Zaplank in jo mahnil v svet. Nekaj časa je še vzdihoval po Zaplankah in po ljubem rodnem kraju, a tuji svet ga je tako premotil, da je kmalu pozabil na vso lepoto in prikupnost Zaplank. Videl je, da je tudi drugi svet lep in da se lepo živi tudi drugod in da niso samo Zaplankarji modri ljudje, ampak tudi drugi. Čez glavo ata župana Telebana je sicer ni na svetu bolj modre, a so take, da za silo že gre.

Tako se Pepeu v svetu ni nič hudega zgodilo, še celó zdelo se mu je, da je preveč srečen. Vedno je imel jesti dovolj, povsod je udobno spal, povsod so mu delo pošteno plačali. V ti svoji sreči je pa nesrečnik na Zaplanke čisto pozabil. Svojim domačim ni nikoli pisal, saj tudi oni niso njemu, kaj bi jih potem dražil in nadlegoval, si je mislil. Sicer pa nikomur ni bil ničesar dolžan. V Zaplankah je stradal, norec, in trdo delal, tu v svetu pa malo dela, jesti ima pa preveč. Slednjič je Pepe prišel na neko misel, ki se mu pa ni zdela prav nič grešna, čeprav je bila v resnici kaj grda. To je začel premišljevat, da so prav za prav vsi Zaplankarji z atom županom vred tepci in norci, da nikjer na svetu takih. O tem je bil tako trdno prepričan, da bi mu nihče ne mogel ugovarjati. Tako se mu je zdelo, kakor da je Bog pozabil Zaplankarjem ustvariti možgane. Prav za prav so vsi skupaj malo prismojeni, ata župan Teleban nemara še najbolj. Nazadnje je pa popolnoma vseeno, ali so prismojeni ali niso, ali so ata župan najbolj, ali je kdo drugi še bolj, si je dejal Pepe, mene ne brigajo več, čeprav bi morali vsi znoreti od svoje modrosti.

Tako je Žabarjev Pepe v svetu povsem pozabil na ljube Zaplanke in Zaplankarje.

A zgodilo se je nekaj, česar Pepe nikoli ni pričakoval, kakor da ga je sam Bog kaznoval za njegovo prevzetnost. Nekega dne se je namreč Pepe znašel na široki cesti — brez dela, brez jela, brez upanja. Postal je tako rekoč brezposeln. Zadnji denar je imel v roki in premišljeval ves jezen, ali naj zanj kupi kruha ali cigaret, ali naj denar na vso jezo vrže v blato. Ni se mogel odločiti in ga je spet stisnil v žep.

Tako je Žabarjev Pepe postal revež in siromak, da bi se bil najraje samemu sebi smilil, pa se ni. Ni bil toliko neumen. Beračiti je začel in se potepati naokrog, nekaj so mu dobri ljudje dali, nekaj je sam kje sunil, če je bila le kaka prilika. Dolgo je tako živel iz dneva v dan, beračil in kradel, spal vsak večer drugod. Celo policaji so ga nekoč zasačili, a je pred sodniki znal tako lepo govoriti in tako nedolžno

gledati, da se jim je zasmilil, pa so ga izpustili. A sreča se mu ni dolgo smejala. Saj bi bila tudi krivica, če bi ga ne bili pošteno zašili, ker je nekje pokradel z dvema tovarišema toliko, da bi s tistim blagom lahko živel leto dni. Pri samem sodniku so vlomili in kakor nalašč so jih zasačili pred vrati in jih zaklenili. Tovariša sta poskakala skozi okno, a Pepetu se je zdelo nekam pregloboko in se je premislil, češ, bolje je pa le, če sem cel in malo zaprt, kakor pa da si tu pod oknom polomim kosti, zaprt bi bil pa kljub temu. Takrat je Pepe staknil nekaj mesecev zapora. Sprva mu ni bilo hudega, saj mu ni bilo treba ničesar delati, preveč lačen pa ni bil nikoli. A se je kmalu naveličal prodajati dolgčas in bolhe pokati. Premišljeval je, da bi bilo najbolje, če bi začel spet kakšno pošteno življenje, ko bo prost. Pa kakor je mislil, mu ni nikamor kazalo. Biti pošten, to se pravi toliko, kakor od lakote umreti, a to mu spet ni preveč dišalo. Sklenil je, da bo ostal lump, a ne prav prevelik, zmeren, pošten lump in toliko previden, da ga ne bodo več zaprli.

V zaporu se je pa Pepe po dolgih letih spet spomnil — Zaplank in Zaplankarjev. Milo se mu je storilo pri srcu ob misli na domači kraj in na rojstno vasico, ki sameva in joka po njem tam daleč za tretjo goro. Jokati je začel in že mu je bilo žal, da je sklenil ostati lump in vagabund. Na zaplankarsko občino bi se obrnil in poprosil ata župana Telebana, naj mu preskrbe kako službo, pa bi lahko živel skoraj pošteno. Občinski sluga bi bil lahko ali kar bi hoteli, čeprav bi atu županu cigarete zavijal pri sejah. S tem bi spet komaj kaj bilo. Ko bi le Zaplankarji ne bili tako zaplankani! To so vam pravi troti, norci, prismojenci, kdo bi mogel med njimi živeti kot pošten človek. Iz te moke niti črnega kruha ne bo. A Zaplanke Pepetu niso šle več iz glave. V tej luknji je rak, mu je nekaj pravilo in odločil se je, da bo ob prvi priliki, to se pravi, ko ga bodo spustili iz zapore, spet šel pogledat, kako se kaj godi Zaplankarjem, potem pa naj bo že, kakor hoče.

Nekega jutra so se odprla težka vrata in Žabarjev Pepe je bil na svobodi. Prej je seveda sveto obljubil, da se ne bo nikoli več pregrešil, ampak živel kot najbolj pošten človek. Toda čez pol ure je že sunil nekemu gospodu

suknjo in čez naslednje pol ure jo je prodajal pri starinarju in tožil, da mora plačati stanovanje, sicer bodo njega, njegovo ženo in šest nedolžnih otrok vrgli na cesto. Naj se ga vendar usmili, je prosil, če ne njega, pa vsaj nedolžnih otrok. Trgovec mu je dal nekaj denarja. Pepe je sicer milo tožil, da je premalo za tako lepo suk-

Pepe piše brzojavko.

njo, a v srcu se je tako veselo smejal, da je v naslednji pol ure na pošti oddal tole brzojavko:

Visoko spoštovani in čislani gospod župan v Zaplankah! Po dolgem času sem zahrepenel, da bi spet videl Zaplanke, svoj mili rodni kraj. Prihodnjo nedeljo, ko boste praznovali žegnanje, želim spet preživeti med vami. Pripravite mi dve lepi sobi. Na veselo svidenje! — Pepus Žabar, ministrski predsednik v Karekiroku, lastnoročno.

Potisnil je roke v žepe in mislil: Naj si zdaj Zaplankarji belijo glave in županu Telebanu naj jo raznese, ko bo premišljeval, kaj naj zdaj to pomeni. Žabarjev Pepe ne mara priti v Zaplanke kot revež, ne kot brezposelni in ne kot berač, kot gospod bo prišel! Ministrski predsednik! Župan Teleban še besede 'sreski načelnik' s strahom izgovarjajo, pred ministrskim predsednikom se pa gotovo nezavestni sesedejo. Naj se le! Ampak! Jaz vendar ne bom ministrski predsednik z raztrganimi hlačami in takimi čevlji, da ti palec pol metra moli iz njega! Gospod, gospod bom! Kje bom tako obleko dobil, to je nazadnje meni vseeno in me prav nič ne briga, briga naj se potem, ko jo bom imel — policija, če se hoče!

II.

Cez dva dni je brzojavka iz mesta srečno dospela v Zaplanke. Občinski poštar je prisopihal k atu županu zvečer, ko je bila že tema. Pravkar so imeli sejo občinski možje in po seji so še malo posedeli in se menili.

»Iz mesta, ata župan!« je rekel sluga ves zasopel in podal županu v roke list.

»O, kakopa, kadar se bodo spomnili, pa bom v mesto trapal. Bo že spet kakšna seja ali zborovanje, da brez mene ne bo šlo. Naj se gredo solit, jaz že ne pojdem! Drugi teden, če hočejo...« Ata župan so odmotavali papir in se potem učeno zatopili v pisanje. Nadeli so si še očala

in se primaknili k luči, da bodo boljše videli. Vsi so potihnili in si niso upali, da bi župana kaj ne motili, saj so že take volje, kakor da so na burkljah. Molčali so in gledali zapupno v resni, nekoliko nakremženi obraz ata župana. Kadar so bili ata župan resni, bi vsakdo, ki jih ne pozna, mislil, da so jezni, tako so nakremžili obraz.

Ata župan čitajo brzojavko.

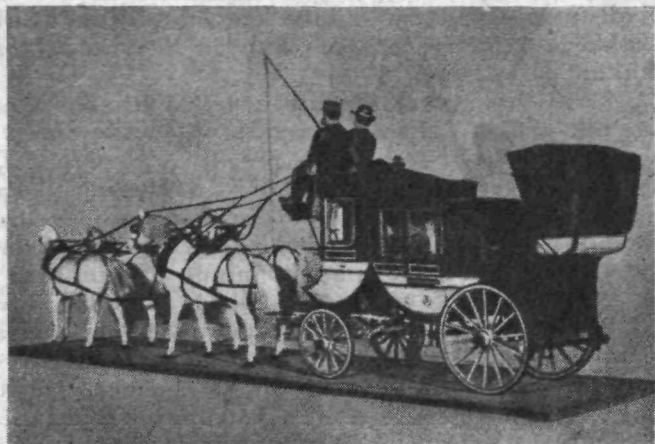
Nenadoma pa je začel obraz ata župana počasi bledeti in postal čisto bel. Roka jim je zatrepetala in se povescila, da je papir zašumel. Kakor da jih je nekaj zadelo in da bodo umrli. Sedli so k mizi in ničesar niso rekli. Občinski možje so se samo nekajkrat spogledali med seboj in molčali naprej, niso si upali vprašati ata župana, kaj jim je in kaj jih je tako prišlo. Morebiti jih samo trebuh boli in to ni prijetna zadeva, Bog pomagaj. Ali pa bo kaj hujšega.

(Dalje.)

Potovanje po zraku.

V starih časih so popotniki potovali največ z vozom. Po slabih cestah so se premikale iz kraja v kraj težke kočije, v katere so vpregli včasih tudi po dva para konj. Te »pošte« so vozile redke potnike in pisemske ter denarne pošiljke. A že v tistih časih so napovedovali, da bo prišel čas, ko bodo po svetu brzele železne kače in bodo po zraku letali železni ptiči. In res! Velik prevrat v potovanjih so nam prinesli stroji, ki opravljajo železniški in avto- ter zračni promet. Danes potujemo hitro in udobno z vlakom, avtomobilom in celo po zraku.

Za zračni promet skrbe razne družbe, ki grade velika moderna letališča, postaje ter potniška letala. Ta letala prevažajo potnike, pošto,

Trara, trara, pošta se pelja ...

Živahen promet na modernem letališču.

prtljago in blago. Potniki so privezani na sedežih v lični hišici v kabini, iz katere vidijo med poletom na vse strani. Moderne kabine so zgrajene tako, da se v primeru nevarnosti lahko z velikim padalom s potniki spuste na zemljo.

Naše letalstvo ima že dokaj lepe zračne zveze med kraji v državi kakor tudi s sosednimi državami.

Saj Vam je znano, da imamo tudi v Ljubljani letališče. Od tu Vas ponese srebrn ptič v pol ure čez Karavanke v Celovec ali pa na sinje Jadransko morje na Sušak. Zračne poti so kratke, potovanje je hitro. Tako je n. pr. zračno potovanje iz Beograda v Sarajevo 13 krat hitrejšo kakor po železnici.

Navedem nekaj zračnih zvez, ki jih poiščite na zemljevidih: Dubrovnik—Sušak—Dunaj—Praga.

Veliko križišče zračnih prog je v Zemunu. Tako bo spomladi letalo čez Zemun veliko potniško letalo, v katerem bo prostora za 25 potnikov in za 2000 kg blaga. Letalo bo vzdrževalo redno zvezo med Italijo in Romunijo. Za progo Rim—Benetke čez Jadransko morje—Sarajevo—Zemun bo potrebovalo samo 2 uri 40 minut. (V tem času se pripeljemo z vlakom iz Ljubljane čez Jesenice do Bleda, ako nimajo vlaki zamude.)

Vem, da ste navdušeni letalci. Saj ste scefrali vse stare zvezke in delali iz njih papirnate ptiče — aeroplane. V višave hočete! Dobro, letimo! Ali se bojite? Ne bo nič hudega, 'bo samo v mislih. Letalo že čaka. Vstopimo po stopnicah v trup velikega ptiča. Že sedimo, pripeti z jermenimi na sedežih. Veternice-propelerji zaropotajo, da nam je kar tesno pri srcu. Letalo se je zazibalo na kolesih in se odtrgalo od zemlje — smo že v zraku! Še preden se zavemo, smo že »ptiči« in gledamo z začudenjem na ta prekrasni božji svet. Globoko pod nami pisana slika, resničen zemljevid. Preproga, tkana iz travnikov, polj in gozdov, posejana z belimi vasmimi, vmes pa bele nitke — ceste in vode. Od veselja hočemo zavriskati, pa nas nenadoma preseneti tunel: letimo skozi oblak. Ujeli smo tudi nekaj kapljic dežja. Nič zato! Dežnika ne potrebujemo, saj smo pod streho. Sicer pa se v zavojih že zopet spuščamo proti zemlji. Polet je kratek, saj smo imeli le brezplačne »karte«. Ptič je sedel na tla. Živi in zdravi smo zopet na varnem.

Seveda, nesreča ne počiva nikoli in nikjer. Spominjam se še nesreče, ko je v Ameriki pri pristanku zgorel veliki nemški zrakoplov »Hindenburg«, ker se je vžgal plin. Nemci bodo zgradili novo »cigaro« in jo bodo radi varnosti napolnili s helijem, ki se ne vname.

Orjaška letala za preoceanski potniški promet bodo zgradili tudi Angleži in Američani. Ti leteči hoteli bodo večji od ladje, s katero je Kolumb priplul v Ameriko. Največja hitrost bo znašala 300 km na uro.

Kaj ne, velikanski napredek se kaže v letalstvu. Kaj pa pri Vas? Vaš napredek pri učenju? Glejte, da ne boste prehitro »leteli«. Kdor visoko leta — nizko pade!

Brez šole ni nič. Tudi letalci imajo težke šole. Ko dorastete, boste mogoče tudi Vi stopili v šolo za mlade pilote in si boste služili kruh kot skrbni letalci pod sinjim nebom.

Emil in detektiv. Spisal Erich Kästner, prevedel Mirko Kunčič. — V zbirki mladinskih spisov Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani je izšla zanimiva knjižica, ki opisuje gimnazijca Emila in njegovo pot iz Novega mesta v dve in pol ure oddaljeni Berlin k njegovim sorodnikom. V vlaku je trdó zaspal, medtem pa mu je neki gospod s trdim klobukom ukradel 140 mark v gotovini, ki jih je imel Emil v notranjem žepu suknjiča skrite in pripete z iglo. Ko se je Emil zbudil, je tat že odhajal iz vlaka na hodnik berlinske postaje. Mali Emil pa ne bodi len jo ubere za njim in tu se začne prava pravcata detektivska zgodba, ko so Emil in berlinski otroci na zelo zvít način začeli zasledovati tatu in ga končno v podružnici neke banke, kjer je hotel zmenjati ukradenih 140 mark, ujeli in izročili policiji. Tat ni bil nihčé drugi kot že dolgo zasledovani možakar, ki je imel na vesti že nešteto tatvin in vlovov in za katerega glavo je bila že prej razpisana nagrada 1000 mark, ki jih je sedaj dobil Emil. — Na knjigi je nekaj posebnega to, da nam pisatelj naj-

prej predstavi glavne junake tega romana, ki jih utegneta videti tudi narisane v uvodnih poglavjih. Delce se zelo zanimivo bere, z veliko nestrpnostjo čitaš dalje in dalje do konca. Zgodba je zanimiva tudi zaradi tega, ker vsebuje mnogo naukov za mladino, tako na primer, da ne smemo nobenemu človeku prehitro verjeti in zaupati, četudi se nam ob prvem snidenju zdi ta ali oni prikupen in nam morda celo ponuja kake darove. Drugi nauk je ta, naj matere nikar nikoli ne puščajo svojih otrok same na daljše popotovanje. In še tretji nauk, da denarja nikakor ne smemo zaupati neskušenim otrokom, marveč da je bolje, da ga pošljamo svojim sorodnikom na kak drug način. Otroci pa se utegnejo naučiti iz zgodbe, kako je treba svojemu prijatelju v nesreči priskočiti na pomoč in se odpovedati marsikaterim prijetnostim, samo da končno pripomorejo prijatelju do sreče. Knjiga je pisana z izredno duhovitostjo in veselim humorjem, napisana je v prav lepem slovenskem prevodu in jo zaradi tega slovenski mladini toplo priporočamo. F. J.

Zanimivosti

Prvi avtomobili. Konec leta 1893. je organiziral pariški list Petit Journal mednarodno tekmo vozil brez konj, s poljubnim motorjem, obliko in številom sedežev. Zahtevala pa se je najmanjša brzina 12 in pol kilometra na uro. Tekma je izzvala zelo veliko zanimanje. Prijavilo se je preko 100 vozil, toda na tekmo je bila pripuščena samo 1/3. Takratni tisk je pisal: To je zares primerno število glede na težkoče, s katerimi se je treba boriti pri sestavljanju takih vozil. — Na tekmi je bil cel niz vozil, ki kaže, kakšno je bilo stanje prej, preden se je pojavil prvi avtomobil. V tisti dobi so razmišljali o vozilih, ki bi jih gonila elektrika, nabrana v akumulatorjih. Zopet drugi so mislili na vozila, ki bi jih gnal stisnjeni zrak. Večina sestavjalcev vozil za tekmo je porabila za pogon stroj, ki ga je segreval petrolej ali koks. — Prvo nagrado je dobilo vozilo znamke Panhard in Levasor za dve in štiri osebe. Njegov motor je sestavil Daimler. Vozilo je imelo tri hitrosti: 6, 12 in 18 km. Tudi vozilo firme bratov Pežo je imelo Daimlerjev motor z dvema konjskima silama. Zmagala so vozila, ki so imela eksplozivne motorje. Vozila s parnim po-

gonom so dobila le slabše nagrade. Tako je ta tekma pokazala, da bodočnost pripada vozilom z eksplozivnimi motorji. **Krilati kurirji.** Pred nedavnim časom je priplul iz Evrope v Njujork velik prekoceanski parnik, na katerega palubi je bilo mnogo zelo odličnih osebnosti iz Evrope in Amerike. Čim je parnik pristal in čim so spustili most, že so pohiteli na ladjo prodajalci časopisov, noseč izvode nekega lista, ki je prinesel fotografije prav istih odličnih osebnosti, ki so se pravkar pripeljale s tem parnikom. Njihove fotografije so bile posnete na palubi komaj 2 uri pred prihodom parnika, torej v času, ko je bil parnik še na odprtem morju. Pa vendar so bile stavljene v časopisu prej, preden je parnik zaplul v njujorsko pristanišče. Fotografije so namreč v uredništvo tega lista prinesli golobje pismošče. V te namene golobe največ uporabljajo Japonci. Tamkaj tudi ribiči nosijo s seboj golobe celo do oddaljenosti preko 150 km na globoko morje in jih izpuste, ko pridejo do kakega bogatega mesta za ribji lov. Po golobih poslancih javljajo ribiči, kdaj od prilike se bodo vrnili domov in kakšen je lov. Mnogi ribiči se imajo celo

za svoje življenje zahvaliti tem golobom. Pri defektu motorja ali kaki drugi nezgodi na parniku, ki plove po morju brez radiopostaje, so golobi kurirji edini, ki jih vežejo s kopnim. V nekaterih krajih, kjer je še malo telefona, nosijo zdravniki, ki gredo k svojim pacientom, s sabo poln koš golobov in po vsakem posetu izpuste po enega, ki leti nazaj z napisanim receptom. Na ta način so v lekarnah zdravila pripravljena že prej, preden se zdravnik vrne.

Iz življenja lastovk. Lastovice so ptice, katerim se ljudje divijo zaradi njihovega hitrega in neumornega leta kakor tudi zaradi izredne nege, ki jo lastovke posvečajo svojim mladičem. Poleti vidimo lastovke, kako že od ranega jutra hite po zraku in iščejo hrano zase in za svoje

mlade. Lastovke ostanejo na nogah vse do 8 zvečer. Njihov dnevni posel nas naravnost preseneča. Po poročilu švedskega časopisa Allers par lastovk prinese svojim mladičem v gnezdo hrano najmanj 20krat v teku 1 ure. To se pravi, da obe ptici posetita v 1 dnevu svoje gnezdo 640krat. Ako vsaka ptica prinese vsakokrat po enega komarja ali muho, znese to na en dan 640 komadov. Stara dva sama pojesta dnevno vsaj 600 muh in komarjev, tako da je dnevna poraba lastovičje družine 1840 komadov. Mesečno znese to 55.200, a za vse leto, ko naravno tudi mlade lastovke same žro žužke, 160 tisoč komadov. Ako imajo potemtakem v neki vasi samo sto parov lastovk, osvobode ti neutrudljivi sovražniki žužkov vas od 16 milijonov komarjev in muh.

Za dobro voljo

Fotografirani fotograf.

*Cerkvica bela pod goro
leži,
mlad fotograf jo posneti
želi.
Gleda pod prtom, ne
sluti prav nič,
da se od zadaj mu bliža
— volič.*

*Ko vse pripravi, se malce
ozre,
strašen pogled se mu
zdajci odpre:
bliža pošast se mu — kaj
naj stori? ...
Vse popusti in po poti
zbeži.*

*Vol pa počasi lomasti
naprej,
mirno pod prtom se
ustavi, poglej!
Glej fotografa, kako to
beži —
vol se pa smeje mu,
smejmo se vsi!*

Sinko se vrača z očetom, ki je velik skopuh, od maše, pri kateri je bila zbirka za zamorčke.

Sinko: »Jeli, oče, da zamorčki nimajo nič obleke?«

Oče: »Tako jeli«

Sinko: »Kam pa bodo prišli potem tisti gumb, ki ste ga vi danes spustili v pušico?«

Učitelj: »Tone, ako imaš pet jabolč, pa tri poješ, koliko jih imaš še?«

Tone: »Pet.«

Učitelj: »Toda, pomisli vendar malo!«

Tone: »Če še tako mislim, jih imam pet.«

Učitelj: »Kako, če si pa tri že pojedel?«

Tone: »Dva imam v roki, tri pa v trebuhu.«

Uganke, rešitve in drugo

Uganke.

R	S	I	V	P	R
D	A	K	A	A	Š
K	R	T	A	A	N
A	T	R	I	V	O
P	A	O	D	C	O

Posetnica.

Noe-Lazar₁ Golob

$r_1=1$

Hrastnik

Križanica.

Vodoravno:

1. slovensko mesto,
6. francoska reka,
8. človeška naselbina,
9. morska žival,
10. davčni uradnik,
12. potrebuje za rešitev naloge.

1	2	3	4	5
6		7		
		8		
		9		13
	10			11
12				

Navpično:

2. ploskovna mera,
3. podzemski hodnik,
4. moški glas,
5. osebni zaimek,
7. nalezljiva otroška bolezen,
9. lesena posoda,
10. predlog,
11. egiptovsko božanstvo,
13. prijatelj tuje lastnine.

Mati privede v šolo svoja nadebudna dečka ter prosi učitelja: »Gospod učitelj, prosim, naj sedita danes moja dva dečka skupaj! Veste, oba sta nahodna, pa imata samo en žepni robec.«

Rešitev ugank iz 1. številke:

1. Slomšek: Molitev je ključek zlat do nebeških vrat.
2. Križanica: Vodoravno: 2. Nil, 4. Bogatin, 6. glivica, 7. Ana.
Navpično: 1. bi, 2. nogavica, 3. loterija, 4. breg, 5. Nada, 8. ne.
3. Posetnica: Mlekarica.

Vse uganke so pravilno rešili: Burja Anton, Vidic Janez, Janko Resman, Hribovšek Franc, vsi iz št. Vida nad Ljubljano; Cirila, Mirko in Slavko Cuderman, Preddvor; Slemenšek Janez, Ljubljana; Marijan, Matko in Terezika Svoljšak, Dob; Lednik Marija in Breznik Štefan, Mežica; Vida Horvat, Radovljica; Jug Zlatica, Belgrad; Sivec Janez, Ljubljana. Izžreban je bil Hribovšek Franc.

Pridno rešujte uganke, izžrebanci dobe lepo vezano mladinsko knjigo!

»Vrtec« izhaja 15. dan v mesecu in stane za vse leto din 15.—. Urejuje ga in obla- stem odgovarja Jesenovce France, profesor v Ljubljani, Vodovodna cesta št. 24. — Uprava »Vrtca« v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 2 (H. Ničman). Izdaja in tiska ga Jugo- slovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč).